

Részlet Józsa János, a BME rektorának ünnepi beszédéből

M. Tóth Gézával, a kiváló, nemzetközi hírnévű rendezővel, a Színművészeti Egyetem rektorával álltunk itt az Aulában pár hónapja, és 56-ról, a 22-ével itt induló eseményekről beszélgettünk. János van egy gondolattársításom – szólalt meg. Nálatok a Műegyetemen van a hallgatók számára az a hídépítő verseny, amiben még tésztahidak is szerepelnek. Tudod néztem egyszer a terhelési próbájukat, ahogy növelik, csak növelik a terhelést rajtuk, és sokáig szinte semmi nem érzékelhető, mígnem egyszer csak, amikor közel kerül a túréhatárhoz, a tésztaszálak hirtelen hihetetlen gyorsasággal elszakadnak. Tudod János, ilyennek képzelem azt a 60 évvel ezelőtti állapotot is, ahogy a rendszer terhe a hallgatók idegszállainak szakítószilárdságát egyszer csak tömegesen túllépte, a fojtottság burka megrepedt, és az egyetemi hallgatók 23-án visszatarthatatlanul kiáradtak a városba.

A szintén kiváló **Ókovács Szilveszter** igazgatta Operaház külön emlékhéttel tiszteleg a 60. évforduló előtt, ma 11 órától például a Spartacus c. Hacsaturján balettel. Jómagam csak az első két felvonáson tudtam ott lenni, jönnöm kellett az itteni ünnepségre, de hogy megfelelő hangulatba kerüljek, ahhoz bőven elegendő volt. Megint csak az egyre jobban feszítő burok, amit az ember, akár rabszolga, akár egyetemista, egyszer csak tömeggé növe megrepeszt, és abból ellenállhatatlanul kitör. Nem várhatja tovább, hogy a rabszolgatartó, vagy 56-ban bennünket a Nyugat, felszabadítsa, ő maga akar fölszabadulni. Mert érzi, ahogy a Rómában történ valami című Márai regényben az idős, a Spartacus-féle lázadás után megcsonkolt kezű szíriai rabszolga mondja bizakodó ifjú germán társának:

- Gaius korbácsoltat... De lehet, hogy felszabadít. A germán fiú tikkadtan kérdezte:
- Akkor szabad leszel?...
- A szíriai szakszerűen és komolyan felelt:
- Nem. Akkor olyan ember leszek, akit felszabadítottak.

Kedves nemzettársaim, 60 évvel ezelőtt az itt nagygyűlést tartó egyetemi ifjúságban a fölszabadulás gondolata érett meg, és tört az egész nemzetre kiterjedően utat magának. Erre emlékezzünk tisztelettel, ünnepélyesen, és erre fog örök mementót adni a hamarosan leleplezésre kerülő, a Műegyetemet immár történelmi emlékhelyként hirdető sztélé is.